

Opatření obecné povahy

Vláda České republiky (dále jen „vláda“) jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ochraně státních hranic“) a ve smyslu čl. 25 a násl. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (dále jen „Schengenský hraniční kodex“) v souvislosti s přetrvávající bezprostřední hrozbou pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky spojenou s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU

prodlužuje platnost opatření obecné povahy o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 4. října 2023 Č. j.: MV-162053-2/OAM-2023 do 22. listopadu 2023 23:59.

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti okamžikem vyvěšení a pozbývá platnosti 22. listopadu 2023 23:59.

Odůvodnění

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky. S ohledem na tuto skutečnost byla shledána jakožto součást nezbytných bezpečnostních opatření potřeba neprodleně znovu zavést ochranu vnitřních hranic České republiky podle čl. 28 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu prostřednictvím mimořádného opatření Ministerstva vnitra č. j.: MV-162053-1/OAM-2023. Na toto opatření následně navázalo opatření obecné povahy o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 4. října 2023 Č. j.: MV-162053-2/OAM-2023, jehož platnost poté vláda prodloužila opatřením obecné povahy ze dne 12. října 2023 Č. j.: MV-162053-5/OAM-2023 až do 2. listopadu 2023.

Z důvodu přetrvávající hrozby identifikované příslušnými orgány a v rámci koordinovaného postupu se sousedními státy je nezbytné prodloužit opatření o dalších 20 dní, tedy do 22. listopadu 2023. Cílem tohoto opatření je zabránit přetrvávající hrozbě pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky plynoucí z nekontrolovaného pohybu nelegálně tranzitujících osob.

Kontroly budou prováděny po celé délce uvedeného úseku vnitřních hranic, a to flexibilním způsobem přiměřeným aktuální hrozbě v závislosti na vývoji situace.

Úseky, na kterých budou prováděny kontroly, jejich intenzita a zacílení byly zvoleny s ohledem na princip přiměřenosti tak, aby omezení plynulosti přeshraničního provozu bylo co nejmenší.

Podrobné odůvodnění:

V letošním roce se Policie České republiky vypořádává s rostoucími počty zadržovaných osob při tranzitní nelegální migraci přes území České republiky. K 29. říjnu bylo zadrženo 4 614 osob. V porovnání se stejným obdobím loňského roku (19 049 osob) je zmíněný počet výrazně nižší, avšak z historického hlediska se jedná o jedno z nejvyšších čísel od vstupu České republiky do Schengenu, resp. od doby sledování této statistiky. V letošním roce se počty zadržených přibližují těm, které byly zjištěny v krizovém roce 2015. Situace se v letošním roce postupně začala zhoršovat s nástupem léta, kdy počty zadržovaných začaly postupně stoupat. Tedy zatímco v celém červnu a červenci bylo zadrženo 231 osob, resp. 382 osob, v srpnu se již jednalo o 650 osob a v září bylo zadrženo 970 osob. V říjnu, kdy začaly platit namátkové kontroly na pozemní hranici se Slovenskem, je měsíční hodnota zadržených osob letos nejvyšší, neboť zaznamenáno bylo již 1 815 osob.. Rostoucí trend odpovídá tomu z loňského roku, který se podařilo zvrátit až s pomocí znovuzavedení vnitřních kontrol na hranicích se Slovenskem.

Co se týče letošního dočasného znovuzavedení kontrol na hranicích se Slovenskem od 4. října, tak Policie České republiky k 30. říjnu (k 8:00) zkontrolovala 213 055 osob. Při tranzitní nelegální migraci bylo odhaleno 1 129 osob, vstup nebyl umožněn 1 023 osobám. O readmisi na území Slovenské republiky bylo rozhodnuto ve 120 případech, z toho 63 osob bylo převzato. V rámci opatření bylo celkem zadrženo 54 osob podezřelých z převaděčství.

Obecně v letošním roce stále platí, že u drtivé většiny zadržených osob bylo zjištěno místo vstupu právě ze Slovenska (4 196 osob). Tyto osoby pak přicházejí do Evropské unie přes západobalkánskou migrační trasu. I na této trase jsou zjišťovány jedny z historicky nejvyšších hodnot nelegální migrace. Dle předběžných údajů od agentury Frontex (k 22. říjnu) zde bylo zaznamenáno více než 95 tisíc nelegálních překročení vnějších hranic EU. S výjimkou loňského roku se jedná o nejvyšší hodnotu od roku 2016. Nadále platí, že migrační tlak se projevuje nejvýrazněji na srbsko-maďarské hranici. Velmi výrazný je však letos tlak i na hranici mezi Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou.

Na našem území bylo nejvíce záchytů v rámci tranzitní nelegální migrace Policií České republiky provedeno v Jihomoravském kraji (1 829 osob). Dále se jednalo o Zlínský (532 osob) a Moravskoslezský (480 osob) kraj. Při pokusech o tranzit pak docházelo ke značnému množství záchytů na Vysočině (457 osob). Dále proběhlo podstatné množství záchytů též v Ústeckém kraji (372 osob) jakožto v hlavním výstupním regionu z České republiky do Německa, které zůstává dle výpovědí zadržených osob nejčastějším cílem naší tranzitní nelegální migrace (3 847 osob).

Nejčastěji odhalenými tranzitujícími osobami jsou občané Sýrie (3 852 osob). Dále následují občané Turecka (573 osob), kteří po zachycení často podávají účelově žádost o azyl v České republice. V menší míře jsou odhalováni i občané Afghánistánu (49 osob). Zhruba čtyři pětiny ze zadržených osob jsou muži v produktivním věku.

Záchyty jsou letos často spojené s životem ohrožujícím převozem osob. Nejčastěji přijížděly zadržované osoby po pozemních komunikacích v prostoru dodávek a v osobních automobilech, v menší míře využívaly i služby autobusových dopravců. I v tomto roce se zadržení často sdružují ve skupinách čítající nízké desítky osob. V posledních dnech a týdnech lze pozorovat i rostoucí podíl zadržených po příjezdu ve vlacích a s ohledem na zavedení namátkových kontrol rostou i počty případů, kdy se

osoby přesouvaly pěšky. Vzhledem k letošnímu charakteru hlavního způsobu přepravy jsou při záchytech častěji odhalováni i samotní převaděči. U nich byla již v loňském roce – v souvislosti se zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů působících ve více státech – zaznamenána zvýšená míra agresivity. Z daného vyplývá zvýšená míra rizika pro veřejný pořádek.

Vysoké počty nelegálně tranzitujících osob mají samotné potenciál ohrožovat vnitřní bezpečnost státu. Toto ohrožení dále umocňuje fakt, že se ve velkých počtech nacházejí v nelegálním postavení na území České republiky při tranzitu do Německa.

Závažnost situace též umocňuje nemožnost navracení příchozích státních příslušníků třetích zemí, zejména občanů Sýrie. Společně s kapacitními limity zařízení pro zajištění státních příslušníků třetích zemí se vytváří značné riziko pro vnitřní bezpečnost státu spočívající v omezených možnostech odpovědných orgánů situaci účinným způsobem řešit.

Nastíněné ohrožení pro vnitřní bezpečnost státu je třeba vnímat i v kontextu existujícího potenciálu dalšího růstu počtu příchozích osob. Na trase se nachází značné množství nelegálních migrantů, kteří se na cestu ze západního Balkánu přes EU dosud nevydali či jsou po omezenou dobu zadržováni (např. na Slovensku). V návaznosti na postupné uzavírání vnitřních hranic Schengenu v okolí České republiky by v případě neadekvátní reakce navíc hrozilo, že se Česká republika může stát jediným možným směrem pro další nelegální migraci.

Poučení

Proti tomuto opatření obecné povahy podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek.

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

předseda vlády